

På kortkurs i Kalifornien

Birka folkhögskola anordnar förutom de långa kurserna en mängd kortkurser av olika längd

och inriktningar. De flesta kortkurserna äger rum i Birkas egna lokaliteter men en del

anordnas externt. På en av de mer externa kortkurserna var Rickard Näslin, riksspelman och lärare på allmänna linjen, inbjuden att delta som kursledare. Här berättar han för Snöfrids läsare:

Går det att förena det provinsiella med det globala? Är den jämtländska folkmusiken en inkräkt tillbakablickande verksamhet enbart för insnöade lokalpatrioter, något som på senare tid hävdats av kulturredaktören på en av våra lokala dagstidningar? Knappast? Låt mig ge er några bilder från min horisont som spelman och fritidsmusikant de senaste två åren.

Sommaren 2002 bjöds vi in att delta under en folkmusik-och dansvecka på en fransk bondgård tillsammans med ett 60-tal fransmän som hade förälskat sig i något så udda som skandinavisk folkmusik-och dans. Det var en omskakande och stimulerande upplevelse att möta dessa entusiaster som redan hade flera jämtlåtar på repertoaren. Första morgonen vid frukostbordet utomhus kom Jacky Bouchard, en svartmuskig durspelare fram till mig med öppningsrepliken på bruten engelska: "Are you the composer of Jeanettes brudvals?" A very good waltz that is! Och sedan spelade vi tillsammans många gånger under veckan på kvälldanserna i den gamla ladan på gården. Sistlidna sommar var ett 20-tal av fransmännen på besök hos oss i Jämtland där vi anordnade en folkmusik-och dansvecka i Vallbo. De lärde sig jämtpolskor av oss och vi franska valser och bourrés av dom. Kulturellt utbyte på gräsrotsnivå där våra kontaktytor utgjordes av ett gemensamt intresse för folklig musik och dans. (I somras åkte några av oss till Frankrike igen för att delta i sommarens upplaga.)

I november förra året ringde så en mr. Nobi, en japan från San Francisco, och frågade på utsökt amerikanska om jag skulle vilja komma och hålla i en helgkurs i Jämtlåtar i samband med en årligen återkommande folkmusik-och dansfestival i staden Petaluma några mil norr om San Francisco. Arrangörer var den landsomfattande organisationen Scandia, som är inriktad på skandinavisk folkmusik-och dans. Det framkom att Nobi, som var folkdansare, under ett besök i Jämtland för ett tio-tal år sedan hade kommit över en LP-skiva med jämtpolskor som jag producerat och spelat in och som hans folkdanslag brukade dansa till. Nu ville man ge de egna spelmännen därnere tillfälle att lära sig låtarna själva. Ända sedan mitten av 80-talet hade de vartannat år bjudit in en spelman från Norge respektive Sverige och nu föll lotten på mig som traditionsbärare av jämtlåtar. Så med kulturarvet i bagaget i form av nothäften och CD-skivor åkte jag över i mitten av februari. Flygplatserna kryllade av

poliser och vakter då högsta säkerhetsnivå nyligen hade införts på grund av de terrorhot som FBI hade tillkännagivit dagarna innan.

Mina stora skor åkte av och på och resväskorna genomsöktes minutiöst i de många säkerhetskontroller som genomfördes, särskilt i samband med mellanlandningen på O'Hare-flygplatsen i Chicago. "Cultural exchange" hade jag blivit

uppmannad av Mr. Nobi att använda som lösenord till tullpersonalen för att motivera tyngden av mitt bagage.

Såväl jag som bagaget kom lyckligt fram till San Francisco där jag under några dagar inviterades till luncher och middagar hos olika familjer. Det dominerande samtalsämnet var Irak-krisen och det eventuellt förestående kriget. På lördagen anordnades en demonstration i San Francisco mot George Bushs krigsplaner som samlade c:a 250.000 människor! Efter ett par dagars sight-seeing styrde vi så kosan upp till Petaluma 40 km norr om San Francisco mitt i de kaliforniska vindistrikten. De 20-talet deltagarna på spelkursen visade sig ha goda förkunskaper vad gäller jämtmusik. De flesta kunde spela några jämtspolskor och en av deltagarna, Karen Myers, hade, som det snart framkom, specialiserat sig på just jämtlåtar. När vi kom tillbaka från en "bensträckarpaus" på lördagsförmiddagen så satt hon och spelade Farbror Olles gånglåt-en av mina små "hemlagade" låtar. När jag frågade hur hon lärt sig den så berättade hon att hon laddat hem den från Internet, liksom hon hade gjort med många andra låtar på repertoaren. Hennes repertoarpärm, med de första takterna av varje låt pryddigt noterade, omfattade flera hundra svenska låtar! Detta trots att hon överhuvudtaget aldrig satt sin fot i Sverige! Hon berättade att hon hade rest omkring på Scandia-festivaler runt hela USA i några år och lärt sig låtarna på olika kurser och av andra spelmän. Inte heller var hon på något sätt svensk-ättad, något som kunde ha motiverat hennes stora intresse för svensk folkmusik. Detta var inte heller fallet med flertalet av deltagarna vilket man skulle ha kunnat tro. Ett par var svenskar som för tillfället arbetade i San Francisco-området, ytterligare två av kursdeltagarna hade gått folkmusikkurs på Malungs folkhögskola och lärt sig lite svenska, men för övrigt så var det inte fråga om svensk-amerikaner, något som jag hade förväntat mig. Efter tre intensiva festivaldagar avslutades min vistelse med en vinprovningsrunda på vingårdarna norr om San Francisco. Mina väskor hade nu, tömda på inspelade och noterade jämtländska spelmanslåtar, givit plats för åtskilliga buteljer kalifornisk vinkultur. Några veckor efter hemkomsten skickade en av deltagarna dessutom tre CD-skivor med Cajun-musik så nu ska repertoaren breddas och det kulturella utbytet fördjupas...

Rickard Näslin